

селі відбувалися приблизно раз на тиждень, послідовний показ нецікавих виготовлених приватними фірмами фільмів впливав на зменшення кількості відвідувачів. Внаслідок цього головний акцент робився на художніх картинах, які знімали провідні радянські кінофабрики. Більшовики вважали, що кіно поряд із радіо було досить дієвим засобом виконання політосвітньої роботи [3, с. 6]. Важливого політичного значення також надавалося виданню світлових газет, що базувалися на матеріалах із місцевого життя. Тому суцільна кінофікація національного села була пов'язана із пропагандистськими функціями стрічок, які мали демонструватися на екранах. Наприклад, фільм «Гей весна йде», що був знятий на початку колективізації з метою залучення селянства до весняної засівної кампанії, демонструвався протягом усього року [5, арк. 162]. Однак більш ніж 60% глядачів оцінювали кіно всього як розвагу. Їм було байдуже до ідейного змісту фільмів [4, с. 293].

Список використаних джерел:

1. В. Х. Кіно. По харківським екранам / В. Х. // Культура і побут. – 1927. – № 5. – С. 6.
2. Задерейчук І. П. Розвиток кіномережі в місцях компактного проживання німецької етнічної групи в Криму в 20 – 30-ті рр. ХХ ст. / І. П. Задерейчук // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2010. – Вип. ХХІХ. – С. 171-174.
3. І. Ж. Кінофікація села / І. Ж. // Культура і побут. – 1927. – № 21. – С. 6-7.
4. Лебина Н. Советская повседневность: нормы и аномалии. От военного коммунизма к большому стилю. / Наталия Лебина. – М.: Новое литературное обозрение, 2015. – 488 с.
5. ЦДАВО України, ф. 1., оп. 7, спр. 1765, 302 арк.

Друздєв О.В.

аспірант,

Науковий керівник: Александрович В.С.

доктор історичних наук, професор,

завідувач відділу історії середніх віків,

Інституту українознавства імені І. Крип'якевича

Національної академії наук України

«ЩОДЕННИК НЕЩАСТЬ» СЕНЬЙОРА СТАВРОПІГІЙСЬКОГО БРАТСТВА СТЕФАНА ЛЯСКОВСЬКОГО, ЯК ДЖЕРЕЛО ДО ВИВЧЕННЯ ВЗЯТТЯ ЛЬОВОА ШВЕДАМИ У 1704 Р.

Злам XVII-XVIII ст. позначився багатьма змінами у соціо-економічному та політичному стані Львова. Зовнішньополітична та економічна нестабільність, пов'язана з посиленням Московського царства та початком Північної війни, значно загострила соціальні протиріччя всередині міської громади. Видимим наслідком цього стали події 1704 р., коли місто взяли штурмом війська шведського короля Карла XII. Події цього часу доволі фрагментарно висвітленні в історіографії. Здебільшого, основним джерелом інформації є

«Щоденник нещастя» сеньйора Ставропігійського братства Стефана Лясковського, вперше опублікований Денисом Зубрицьким у «Хроніці Львова» [1, s. 455-457]. Даний документ, цікавий з огляду на його ілюстративність подій, та процесів, які відбувались у цей час в місті. Найперше, мова йде про опис відносин між братством(а від так і руською(українською) громадою міста) та магістратом. Отримавши вимогу сплатити контрибуцію в розмірі 400(згодом 300) тис. талерів, міська влада свідомо наклала значну суму(10 тис.) на Ставропігію. Коли ж братство відмовилось сплачувати, посилаючись на відсутність таких коштів, магістрат ув'язнив старших конфратернії – Стефана Лясковського та Зоту Ісаровича. Поруч з цим з боку міської влади спостерігається й явний прояв ворожості до єврейської громади, членів якої вони пропонують «закрити в церкві [братській] і спалити». Очевидно, що ця згадка має важливе значення для дослідників історії юдейської громади Львова. Крім цього, доволі цікавим є епізод з звинуваченням членів братства у їх промосковській позиції. Цитата: «...Ustawicznie nas nazywaiąc Moskalami, Kozakami, Szelmami...». Очевидно, що такі звинувачення мали основи, про які було доволі добре відомо магістрату. Загалом, джерело, текст якого ми наводимо нижче, має доволі значне місце у дослідженні історії Львова, початку XVIII ст. в різних контекстах. Тому, на наш погляд, його публікація має свій сенс у кожному випадку.

На відміну від праці Д.Зубрицького, цей текст є некоректованим відтворенням, поданим за виданням, розміщеним у «Plantatio porządku y electiey prawosławnego bractwa lwowskiego Stauropigion, cerkwie sławnego Uśnienia Przenaświetszey Panny Mariey [...] roku pańskiego [...] 1686. Protokoły posiedzeń oraz zapisy dotyczące spraw majątkowych, gospodarczych i finansowych Bractwa Stauropigijnego 1686-1725» [3, арк.83-83зв.].

Dyaryus Nieszczesliwy

Tegoz roku 1704: 28 Augusta Veterius stili, z Piątka na Sobote barzo rano, o godzinie osmey na Calym Zygarzu, przystapili szturmem nawalny na miasto nasze Lwów Swedzi, król sam szwedzki ad psens z generalem Sztemborkiem, za ktorego zaraz gwałtowny zrozellanie krwi y zabiciu niemało dusz niewynnych miasta Lwowa wzieciem muszelizmy, oraz z Miaste tak wielką od Cerkwi Bozey dawac Kontrybucyia, Zalozono było na Miasto cale, naprzod Tal: Bit: Cztery kroc Sto Tysiecy, iuz one naprzod zrabowawszy y w niwecz obrocziwszy, y ieszcze rabowac nieprzestawszy, atoli potym ustapili nibyto ex Clementia na Tal: Bit: Trzy kroc Sto Tysiency, osobliwie iednak Honoravici General Sztemborkowi Czerwonych złotych Dwa Tysiące y na roznych innych kommisarzów wyszto czerwonych Tysiąc, Takzie y Nowy Elekt krolem Polskim od Sweda Vizyniony Stanislaw Leszynski Wda Poynanski, y ten późno ze Lwowa ad harentibus nie wyiachal. Na ktory to sumy kontrybutia narzuciło miasto bez respektu, na Cerkiew narzą [yznamy samemi Bog nie było działa, gdy by nas nie wszech mocna renką Bozka Salwowała]. Dziesiec Tysiecy Talerow bitych, ktorey sumy ani maiąc czym wyplacic, ile mogło bydz zbiorow, y ornamentu Cerkwie Bozey wsystko dac musielismy, bo nietylko swedzi, ale y miasto, na nas gwałtownie instigowali, abysmy pomienioną sume. 10000 T.B. iako naypredzey oddawali, groząc nam, rozruceniem prochami Cerkwi Bozey y samy

oddawali, grozac nam, rozrzuceniem prochami Cerkwi Bozey y samy gardlem, iezeli bysmy predko zupełney nie oddali Kontributiey, y Ustawicznie nas nazywaiąc Moskalami, Kozakami, Szelmami, iuz y dwoch P.P. Bracy naszych P. Stefana Laskowskiego, y P: Zote Isarowicza w kaydany sadzac chciano, zesmy pieniendzy predko nieoddawali, Co ci Ich Msc Libenter ponosic chcieli, boc iuz y co dac wiecey nie bylo, iednakie nas wty mocna Reka Bozka, y Instantia Matki Prszenaysvietsey do Jego Majestatu, w Obrazie naszy Miejskim Cudowny, w kaplicy Balabanowskiej nazwaney salwowala, który pod ten czas iawnie czy swietetoczyl, w ten czas my, nie maiac iuz co wiecey dac, supplikowalismy do Generala Sztemboka, prosząc abysie nad nami zmilowal y zeby ieseli nam niewierzy, swego widza z nami poslal, zeby widzial ze iuz nie wiecey, ani pieniendzy, ani zlota, ani srebra, nie mamy, a tak za Boza pomocą y znadzeniem poslano z P: Laskowskim Bratem naszym Sekretarza y Komisarza na ten czas naypierzego Gustafa Zoldana, który gdy przyszedl do Cerkwie Bozey y Vyzzral gmin ludu placzącego, y ten lud na Obrazie Pany Przeczystey Swietszey Trembowelskiej, ieszcze nie obdarty, (ten komisarze byl przed tym na Moskwie, y poznalsie z P: Łaskowskim ale nierychlo.) ty cudem skryszony poniekađ, y na nasze Czy patrszłae, y datkiem Ukontentowany, iuz sie nie kazal tego obrazu tykac, y obdzierac, y nierenidowal strykcie wiecey lecz przysyedszy do P: Generala Stemboka opowiedzial, ze iuz krom fantow, nic wiecey nie mamy, gdiemy yprzиеagac musieli Super Veritatem, potym tez za Łaska Boza, y sercesie K:I:Swed: sklonilo, ze wszystkim Domom Bozym co niedodali condowac kazal, iednak ze nie który z PP: Mieszczan nanas instigowali, abys my doplacali, a naybardziej P: Szmeling, z P: Dominik Wilczek, który mowili ze lepiej Cerkwie popalic, a tam zydow albo chlopow osadzicz, zeby pozytek czynili; Co im niech P:B: zaplaci, a zareszte niedodana, chcieli P. Laskowskiego usadzic, az biegal do tegoz P: Zoldana komisarza, P: Zota; Ten P: Komisarz przyszedlzy na Ratusz iuz nie polityczny slowem powiedzial, y tych PP: intygatorow zgromit, a P: Laskowskiemu z ratusza zey kazal, tam tez w brew P. Laskowskiemu nekt P. Wilczek, zesty Sekretarz y Krolewsky August:y Moskiewskiy, a General Zoldan odpowiedzal zescie my daleko wieksi Szalbierze, ex sic soluta sententia jegomoscina, Tenze komisarz Zoldan ex Misericordia darowal potym z kiseni swey wydawszy, ex misericordia, widzac okaliczenego Laskowskiego Laskowskiemu y P: Zocie podwa czerwone, respectuiąc na Vidze y Vdreczenia onych Kreve cierpieli; acodaley dzialoszie za bida, to Sam P: Bog, niech nagrodzi.....

Далі йде опис забраних речей шведами.

Список використаних джерел:

1. Zubrzycki D. Kronika miasta Lwowa. – Lwów : nakł. aut., 1844 ([Lwów] : drukiem stauropigiańskim). – 492 s.
2. Plantatio porządku y electiey prawosławnego bractwa lwowskiego Stauropigion, cerkwie sławnego Uśnienia Przenaświetszey Panny Mariey [...] roku pańskiego [...] 1686. Protokoły posiedzeń oraz zapisy dotyczące spraw majątkowych [...]. // ЛННБ НАН України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф.5, оп.1, од. зб.2125. – 211 арк.